S ø n d e r b y h u s.

I 1874 flyttede Jørgen Knudsen fra Martinegaard paa Hals, som han havde haft i Forpagtning (1870-74). Jorden, hvorpaa han byggede, udgjorde c. 5 Td. Land foruden en Møllestrand paa c.6 Td. Land (som Sognefoged Erik Landtved senere (omtr. 1919) købte) tilligemed en Jordlod i Vesterballe Syd for Dammen, som Smed Niels J. Temberg senere (omkr. 1900) købte og oprettede et Statshus. Desuden var der to Øksemosemaal, hvoraf Hans Kruuse købte det ene, og det andet -nærmest Stranden -blev ved Sønderbyhus. Lodden, som Sønderbyhus ligger paa, har hørt under Gaarden Jørgen Mikkelsen eller hans Fader Mikkel Larsen. Materialierne til Bygningen købte Jørgen Knudsen af Gaardmand Rasmus Pedersen, Hjadstrup, der ombyggede sin Gaard.

Jørg. Knudsen (2/9 1834 - 12/5 1922) var født i Ørritslev Skov, tjente som større Dreng paa Østrupskovgaard, da den brændte, og var nær indebrændt, kom senere til Hofmansgave og var der Kusk og Tjener i mange Aar indtil sit Giftermaal d. 23. April 1870 med Maren Kirstine født Hansdatter Fredberg (16/10 1838 - 12/5 1916) Datter af Gmd. Hans Christian Johansen, Østrup, som i 1848(Grundlovsmændene) til sin Død i Nvb. 1863 var Folketingsmand for Søndersøkredsen (nu Otterup); hun var Tvillingsøster til Gmd. Hans Pedersen Lnadtveds Hustru Ane Margrete i Østrup.

Jørg. Knudsen var en Mand med Interesse for meget og var blandt Hasmarks Beboere en anset og betroet Mand. I en Aarrække var han Formand for Andelsmejeriet, Taxationsmand i en lang Aarrække for Husmandskreditforening, indtil der gik Politik i den. I 26 - 27 Aar var han Formand for Sognets Sygekasse, som var stiftet og i mange Aar støttet kraftigt af Etatsraad N.E. Hofman (Bang). Ved Sygekassens 25 Aars Jubilæum skænkede Jørg. Knudsen Kassen en efter Forholdene større Gave, hvad den haardt trængte til, men han blev belønnet paa den Maade ved Kassens Optagelse som statsanerkendt, at han blev hældt ud, fordi han var for velstillet(!)-en Mand som ved sin Flid og Dygtighed havde arbejdet sig frem og op. I de politisk fanatiske Tider (80-erne og 90-erne) kunde han ikke bruges, ja var ikke engang foreslaaet, som Medlem af Sogneraadet, rimeligvis fordi han havde Højretendenser og med dem stod Herremændene for nær. Dog dette anfægtede ikke Jørgen Knudsen, og han var stemmende med sin Natur sikkert ikke forhippet paa at indtage en førende Plads som Sognekonge og overlod det gerne til andre, som havde større Lyst dertil, men desmere interesseret var han i at passe sit Hjem og sin Jord,

Hustru.
I 1915 byggede Sønnen -Prof. Martin Knudsen -et helt nyt Hus, som fik Navnet Sønderbyhus; den gamle Gaard blev nedrevet, og et Parti paa 2 Td. Land blev beplantet med en Mængde Frugttræer (c. 2oo), og udenom det hele plantede Jørgen Knudsen med egen Haand et Læbælte af alle Slags Træer og Buske.
I dette nye Sønderbyhus indflyttede han i Efteraaret 1915, men da var Jørg. Knudsens Hustru allerede ikke saa lidt svag, og dette tog stærkt til, saa hun afgik ved Døden i det følgende Foraar d. 12. Maj 1916. De sidste Aar af sin Levetid opholdt Jørg. Kn. sig hos Sønnen i København, hvor han døde d. 12. Maj 1922.
Sønderbyhus stod i den følgende Tid tomt den meste Tid af Aaret, indtil det i Foraaret 1927 solgtes til Brugsuddeler Lars Rasmussen, der ved sin Fratrædelse d. 1.Okt. 1928 tog Bolig deri, efter at han havde været Brugsforeningsuddeler i 25 Aar.

Afskrift efter
Optegnelser fra Hasmark
af
J. P. J. Schmidt (1874–1928)